Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА ОБЩИЯ СЪД (трети състав)

23 май 2019 година*

„Извъндоговорна отговорност — Икономическа и парична политика — ЕЦБ — Национални централни банки — Преструктуриране на гръцкия държавен дълг — Участие на частния сектор — Клаузи за колективно действие — Задължителна замяна на гръцки дългови инструменти — Частни кредитори — Становище на ЕЦБ — Достатъчно съществено нарушение на правна норма, с която се предоставят права на частноправните субекти — Принципът pacta sunt servanda — Член 17, параграфи 1 и 2 от Хартата на основните права — Член 63, параграф 1 ДФЕС — Член 124 ДФЕС“

По дело T-107/17

Frank Steinhoff, с местожителство в Хамбург (Германия),

Ewald Filbry, с местожителство в Дортмунд (Германия),

Vereinigte Raiffeisenbanken Gräfenberg-Forchheim-Eschenau-Heroldsberg eG, установено в Грефенберг (Германия),

Werner Bäcker, с местожителство в Родгау (Германия),

EMB Consulting SE, установено в Мюлтал (Германия),

за които се явяват O. Hoepner и D. Unrau, avocats,

ищци,

срещу

Европейска централна банка (ЕЦБ), за която се явяват O. Heinz и G. Várhelyi, в качеството на представители, подпомагани от H.-G. Kamann, avocat,

ответник,

искане на основание член 268 ДФЕС за присъждане на обезщетение за вредите, които ищците твърдят, че са претърпели вследствие на това, че в своето становище от 17 февруари 2012 г. (CON/2012/12) ЕЦБ не привлякла вниманието на Република Гърция върху факта, че предвиденото преструктуриране на гръцкия държавен дълг чрез задължителна замяна на гръцки облигационни дългови инструменти е неправомерно,

ОБЩИЯТ СЪД (трети състав),

състоящ се от: S. Frimodt Nielsen, председател, V. Kreuschitz (докладчик) и N. Półtorak, съдии,

* Език на производството: немски.

секретар: S. Bukšek Tomac, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 29 май 2018 г.,

постанови настоящото

Решение

Обстоятелствата по спора

1 Кризата с гръцкия държавен дълг започва през октомври 2009 г., когато гръцкото правителство обявява, че бюджетният дефицит възлиза на 12,5 % от брутния вътрешен продукт (БВП), а не на 3,7 %, както е публикувано по-рано. Това съобщение увеличава рязко несигурността в основните икономически показатели на Република Гърция и така предизвиква поредица последователни понижения на кредитния ѝ рейтинг и постоянен ръст на лихвените проценти, наложени от финансовите пазари за финансиране на гръцкия държавен дълг.

2 В края на април 2010 г. една агенция за кредитен рейтинг понижава рейтинга на гръцките дългови инструменти от BBB– на BB+, категория, считана от пазарите като високорисков дълг. Така на 27 април 2010 г. агенцията за кредитен рейтинг Standard & Poor's (S&P) предупреждава притежателите на гръцки дългови инструменти, че шансовете им да си върнат парите, ако гръцкият държавен дълг бъде преструктуриран или ако гръцката държава не плаща задълженията си, възлизат средно едва на 30—50 %.

3 Тъй като гръцката дългова криза заплашва да има последици в други държави членки от еврозоната и застрашава стабилността на еврозоната като цяло, по време на срещата на върха на Европейския съвет на 25 март 2010 г. държавните или правителствени ръководители на държавите от еврозоната се споразумяват да създадат междуправителствен механизъм за подпомагане на Република Гърция, състоящ се от пакет от двустранни заеми с непреференциален лихвен процент, т.е. без никакъв елемент на субсидия. Изплащането на заемите е подчинено на строги условия и трябва да бъде задействано по искане на Република Гърция. Механизмът за подпомагане включва и значително участие на Международния валутен фонд (МВФ).

4 В изпълнение на горепосочения механизъм за подпомагане на 2 май 2010 г. държавите членки от еврозоната се съгласяват на Република Гърция да бъдат предоставени 80 милиарда евро в рамките на финансов пакет от 110 милиарда евро, отпуснат съвместно с МВФ.

5 На 9 май 2010 г. в рамките на Съвета по икономически и финансови въпроси е взето решение за приемане на пакет от мерки, сред които, от една страна, приемането на Регламент (ЕС) № 407/2010 на Съвета от 11 май 2010 година за създаване на европейски механизъм за финансово стабилизиране (ОВ L 118, 2010 г., стр. 1), на основание на член 122, параграф 2 ДФЕС, а от друга страна, създаването на Европейския инструмент за финансова стабилност (ЕИФС). ЕИФС е създаден на 7 юни 2010 г. и държавите членки от еврозоната и ЕИФС подписват Рамковото споразумение относно условията, при които ЕИФС ще предоставя подкрепа за стабилност.

6 В средата на 2011 г. Република Гърция, държавите членки от еврозоната и няколко кредитори на гръцката държава започват обсъждания с цел въвеждане на нова програма за финансова помощ. Общата цел на тези обсъждания е да се даде възможност на Република Гърция да се върне към

жизнеспособно финансово състояние. Един от разгледаните елементи е преструктуриране на гръцкия държавен дълг, в рамките на което частните кредитори на Република Гърция ще спомогнат за намаляване на този дълг, за да се избегне неплащане на задълженията.

7 През юни и юли 2011 г. държавите членки от еврозоната и няколко частни кредитори на гръцката държава представят предложения за преструктуриране на гръцкия държавен дълг.

8 Според текста на прессъобщение от 1 юли 2011 г. Институтът за международни финанси (IFI) заявява, наред с другото, следното:

„Управителният съвет на Института за международни финанси се ангажира да работи със своите съдружници и останалите финансови институции, с публичния сектор и гръцките власти не само за да предложи на [Република Гърция] съществен принос по отношение на паричния поток, но и за да постави основите на по-устойчива позиция на длъжник.

Частната финансова общност е готова да направи доброволно усилие за прозрачно и широкомащабно сътрудничество, за да подкрепи [Република Гърция], като се има предвид уникалният и изключителен характер на обстоятелствата […]

Приносът на частните инвеститори ще бъде в допълнение към финансовата подкрепа и към публичните средства и ще се сведе до ограничен брой варианти […]“.

9 На 21 юли 2011 г. държавните и правителствените ръководители на държавите от еврозоната и институциите на Европейския съюз се срещат, за да обсъдят мерките, които трябва да бъдат взети за преодоляване на трудностите, пред които е изправена еврозоната.

10 В тяхната съвместна декларация от 21 юли 2011 г. е изложено по-специално следното:

„1. Изразяваме задоволство от мерките, предприети от гръцкото правителство за стабилизиране на публичните му финанси и [за] реформиране на икономиката му, както и от новия пакет от мерки, включително за приватизация, приет неотдавна от [гръцкия] парламент. Тези мерки представляват безпрецедентни, но необходими усилия, за да намери отново гръцката икономика пътя на устойчив растеж. Съзнаваме усилията, които мерките за корекции пораждат за гръцките граждани, и сме убедени, че тези жертви са абсолютно необходими за икономическия подем и ще допринесат за бъдещите стабилност и благоденствие на страната.

2. Съгласяваме се да подкрепим нова програма за [Република Гърция] и заедно с МВФ и доброволния принос на частния сектор да покрием изцяло дефицита във финансирането. Общият прогнозен размер на публичното финансиране ще възлиза на 109 милиарда евро. Тази програма ще бъде насочена, по-конкретно благодарение на намаляване на лихвените проценти и на удължаване на сроковете за погасяване, към свеждане на задлъжнялостта до доста по-поносимо ниво и към подобряване на профила за рефинансиране на [Република Гърция]. Призоваваме МВФ да продължи да допринася за финансирането на новата програма за [Република Гърция]. Възнамеряваме да използваме [ЕИФС] като инструмент за финансиране за следващото плащане. Ще следим много внимателно стриктното привеждане в изпълнение на програмата въз основа на редовна оценка, извършвана от [Европейската] комисия[…] в сътрудничество с ЕЦБ и МВФ.

[…]

5. Финансовият сектор отбеляза, че е готов да подкрепи [Република Гърция] на доброволна основа, като използва различни възможности, позволяващи да се укрепи още повече общата жизнеспособност. Нетният принос на частния сектор се оценява на 37 милиарда евро[…]“.

11 Относно участието на частния сектор в точка 6 от съвместната декларация от 21 юли 2011 г. се посочва следното:

„Що се отнася до общия ни подход към участието на частния сектор в еврозоната, държим да уточним, че [Република Гърция] изисква извънредно и специфично решение“.

12 По време на срещата си на върха на 26 октомври 2011 г. държавните и правителствените ръководители на държавите от еврозоната декларират следното:

„12. Участието на частния сектор има жизненоважна роля за свеждане на задлъжнялостта на [Република Гърция] до поносимо ниво. Ето защо изразяваме задоволството си от текущите разговори между [Република Гърция] и нейните частни инвеститори, чиято цел е намирането на решение, което позволява да се задълбочи участието на частния сектор. Това участие, заедно с амбициозна програма за реформи на гръцката икономика, би трябвало да гарантира намаляване на съотношението на гръцкия дълг спрямо БВП, като целта е да се достигне ставка от 120 % отсега до 2020 г. За тази цел ние приканваме [Република Гърция], частните инвеститори и всички заинтересовани страни да осъществят доброволна замяна на облигации с номинално намаление от 50 % върху условната стойност на гръцкия дълг, притежаван от частни инвеститори. Държавите членки от еврозоната ще участват в съвкупността от мерки, свързани с участието на частния сектор, в размер до 30 милиарда евро. На тази база частният сектор е готов да предостави допълнително финансиране за програмата в размер до 100 милиарда евро до 2014 г., включително изискванията от гръцките банки рекапитализация. Новата програма трябва да се приеме до края на 2011 г., а замяната на облигации трябва да бъде въведена в началото на 2012 г. Призоваваме МВФ да продължи да допринася за финансирането на новата гръцка програма.

[…]

15. Що се отнася до общия ни подход към участието на частния сектор в еврозоната, припомняме взетото от нас решение от 21 юли [2011 г.], според което ситуацията на [Република Гърция] изисква извънредно и уникално решение“.

13 Според прессъобщение на гръцкото Министерство на финансите от 17 ноември 2011 г. същото министерство е започнало преговори с притежателите на гръцки дългови инструменти за подготовката на сделка по доброволна замяна на такива ценни книжа при номинално намаление от 50 % от условната стойност на гръцкия дълг, притежаван от частните инвеститори, както е предвидено в точка 12 от Декларацията от 26 октомври 2011 г.

14 На 2 февруари 2012 г. Република Гърция сезира на основание член 127, параграф 4 ДФЕС във връзка с член 282, параграф 5 ДФЕС Европейската централна банка (ЕЦБ) с искане за становище по гръцкия проектозакон № 4050/2012 относно въвеждането на правила за изменение на условията, приложими за търгуемите дългови инструменти, емитирани или гарантирани от гръцката държава, в рамките на споразуменията с техните притежатели, с цел преструктуриране на гръцкия държавен дълг, основано по-специално на прилагането на „клаузи за колективно действие“ (наричани по-нататък „ККД“).

15 На 17 февруари 2012 г. ЕЦБ представя становище CON/2012/12 относно търгуемите дългови инструменти, емитирани или гарантирани от гръцката държава (наричано по-нататък „спорното становище“). От него е видно, по-специално, първо, че „е важно държавите членки да запазят способността си да изпълняват във всеки един момент задълженията си, включително за да се гарантира финансова стабилност“, второ, „[с]лучаят с Република Гърция е изключителен и уникален“ (параграф 2.1), трето, проектозаконът има за цел да насърчи участието на частния сектор, и по-конкретно да въведе процедура за улесняване, в съответствие с ККД, на преговорите с притежателите на гръцки дългови инструменти и получаване на съгласието им,

срещу предложение от страна на Република Гърция, за замяна на такива ценни книжа, и следователно евентуално преструктуриране на гръцкия държавен дълг (параграф 2.2), четвърто, „ЕЦБ приветства факта, че условията за такава замяна са резултат от преговори между Република Гърция и институциите, представители на притежателите на ценни книжа“ (параграф 2.3), пето, „[и]зползването на ККД като процедура за извършване на замяна на ценни книжа до голяма степен съответства на общата практика […]“ (параграф 2.4), и шесто, че „правителството на Република Гърция единствено поема отговорността да вземе необходимите мерки, за да гарантира в крайна сметка устойчивостта на дълговете си“ (параграф 2.6).

16 В прессъобщение от 21 февруари 2012 г. гръцкото Министерство на финансите, от една страна, оповестява съществените характеристики на предвидената сделка по доброволна замяна на гръцки дългови инструменти, и от друга страна, обявява подготовката и приемането на съответния закон. Тази сделка трябва да съдържа искане за съгласие и покана, отправени до частните притежатели на някои гръцки дългови инструменти с цел те да се заменят с нови ценни книжа с номинална стойност, равняваща се на 31,5 % от тази на дълга, заменен по този начин с ценни книжа, емитирани от ЕИФС, с падеж след 24 месеца и с номинална стойност 15 % от тази на заменения дълг, като тези различни ценни книжа трябва да се предоставят от Република Гърция при сключването на споразумението. Освен това всеки частен инвеститор, участващ в тази сделка, трябва да получи делими обезпечения от Република Гърция, обвързани с БВП с условна стойност, равна на тази на новите дългови инструменти.

17 Също на 21 февруари 2012 г. Еврогрупата публикува декларация, в която „отбелязва споразумението, сключено между гръцките власти и частния сектор относно общите условия на предложението за замяна на дългови инструменти, което обхваща всички притежатели на дългови инструменти от частния сектор“, и констатира, че „[у]спехът на [участието на частните инвеститори, Private Sector Involvement,] [е] необходимо условие за новия план за действие при извънредни ситуации“. Освен това Еврогрупата потвърждава, че държавите членки от еврозоната предоставят допълнителна финансова помощ на Република Гърция посредством ЕИФС и отбелязва, че „[с]ъответният принос на публичния и частния сектор [трябва] да гарантира, че съотношението на гръцкия държавен дълг непрекъснато намалява и достига 120,5 % от БВП през 2020 г.“.

18 На 23 февруари 2012 г. гръцкият парламент приема Nomós 4050, Kanónes tropopoiíseos títlon, ekdóseos í engyíseos tou Ellinikoú Dimosíou me symfonía ton Omologioúchon (Закон № 4050/2012 за изменение на ценни книжа, емитирани или гарантирани от гръцката държава, със съгласието на техните притежатели и за въвеждане на механизма на ККД) (FEK A’ 36 от 23 февруари 2012 г.). Съгласно механизма на ККД, целта на предложените промени е да станат правно задължителни за всеки притежател на дългови инструменти, уредени от гръцкото право и емитирани преди 31 декември 2011 г., както са посочени в акта на Съвета на министрите за одобряване на поканите за участие на частните инвеститори (Private Sector Involvement, наричано по-нататък „УЧИ“), ако посочените промени бъдат одобрени колективно и без разлика в различните серии от притежатели на ценни книжа, които заедно представляват най-малко две трети от номиналната стойност на посочените ценни книжа. По-нататък в преамбюла на Закон № 4050/2012 е посочено по-специално че „[Е]ЦБ и останалите членове на Евросистемата са сключили специални споразумения с [Република Гърция], за да не бъде компрометирана тяхната задача и институционна роля, както и на ролята на Е[ЦБ] в областта на разработване на паричната политика, както произтичат от Договора“.

19 В прессъобщение от 24 февруари 2012 г. гръцкото Министерство на финансите уточнява условията на сделката по доброволна замяна на дълговите инструменти, в която участват частните инвеститори, като се позовава на Закон № 4050/2012. След това са обявени публични покани за участие в замяната на дългови инструменти.

20 В прессъобщение от 9 март 2012 г. гръцкото Министерство на финансите заявява, че условията, предвидени в Закон № 4050/2012, са спазени по принцип, и обявява съотношенията, в които частните кредитори са приели предложението за замяна. В това отношение там се изтъква по-специално следното:

„[П]ритежателите на дългови ценни книжа, емитирани или гарантирани от Република [Гърция] в размер на около 172 милиарда евро, представиха своите дългови ценни книжа за замяна или са съгласни с измененията, предложени в отговор на поканите и исканията за съгласие на Република [Гърция] от 24 февруари 2012 г.

Що се отнася до уредените от гръцкото право дългови инструменти в размер на 177 милиарда евро, емитирани от Република [Гърция], за които са публикувани покани, Република [Гърция] получи предложения за замяна и съгласия от страна на притежателите на дългови инструменти с приблизителна номинална стойност (**Nennwert**) 152 милиарда евро, което е 85,8 % от оставащата номинална стойност на тези ценни книжа. Притежателите на 5,3 % от оставащата номинална стойност на тези ценни книжа участваха в искането за съгласие и отхвърлиха предложените изменения. Република [Гърция] уведоми своите кредитори от публичния сектор, че веднага след като [Централната гръцка] банка ги потвърди и завери в качеството си на администратор на процедурата съгласно Закон № 4050/2012[,] възнамерява да приеме получените съгласия и да измени условията на всички свои дългови инструменти, уредени от гръцкото право, в това число и онези, които не са били предложени за замяна вследствие на поканите, в съответстване с изискванията на посочения по-горе закон. От това следва, че Република [Гърция] няма да удължава срока на поканата за дълговите си инструменти, уредени от гръцкото право.

[…] Ако споразуменията относно предложените промени на уредените от гръцкото право дългови инструменти бъдат приети, общата номинална стойност на тези ценни книжа, които ще бъдат заменени, и на други ценни книжа [уредени от право, различно от гръцкото], за които са отправени покани и за които Република Гърция е получила предложения за замяна и съгласия относно предложените промени, ще достигне 197 милиарда евро, т.е. 95,7 % от общата номинална стойност на дълговите инструменти, посочени в поканите“.

21 Като притежатели на гръцки дългови инструменти ищците г-н Frank Steinhoff, г-н Ewald Filbry, Vereinigte Raiffeisenbanken Gräfenberg-Forchheim-Eschenau-Heroldsberg eG, г-н Werner Bäcker и EMB Consulting SE участват в преструктурирането на гръцкия държавен дълг, в съответствие с УЧИ и ККД, приложени на основание на Закон № 4050/2012, след като са отхвърлили предложението за замяна на техните ценни книжа.

Производството и исканията на страните

22 На 16 февруари 2017 г. ищците предявяват настоящия иск в секретариата на Общия съд.

23 По предложение на съдията докладчик Общият съд (трети състав) решава да започне устната фаза на производството.

24 Устните състезания и отговорите на страните на поставените от Общия съд устни въпроси са изслушани в съдебното заседание от 29 май 2018 г.

25 Ищците искат от Общият съд:

– да осъди ЕЦБ да заплати 314 000 EUR на г-н Steinhoff, 54 950 EUR на г-н Filbry, 2 355 000 EUR на Vereinigte Raiffeisenbanken Gräfenberg-Forchheim-Eschenau-Heroldsberg, 303 795 EUR на г-н Bäcker и 750 460 EUR на EMB Consulting,

– да увеличи тези суми с лихви в размер на 5 % над основния лихвен процент, считано от предявяване на иска.

26 ЕЦБ моли Общия съд:

– да отхвърли иска като недопустим или при условията на евентуалност, като неоснователен,

– да осъди ищците да заплатят съдебните разноски.

От правна страна

По допустимостта

27 ЕЦБ счита, че предявеният от ищците иск е недопустим поради четири причини: първо, искът бил погасен по давност, второ, Общият съд не бил компетентен да се произнася по направените искания, трето, ЕЦБ не можела да носи отговорност при липсата на правомощие да приема акт със задължителна правна сила, и четвърто, не била налице извъндоговорна отговорност за бездействия, тъй като не е налице задължение за действие.

28 Според ищците искът им не е недопустим.

По погасяването на иска по давност и допустимостта на приложенията

29 ЕЦБ отбелязва, че от една страна, твърдените от ищците вреди произтичат от УЧИ, публикувано на 9 март 2012 г., и от друга страна, е било поискано отстраняване на нередовности в настоящия иск на ищците, предявен в секретариата на Общия съд на 16 февруари 2017 г., които на 15 март 2017 г. били отстранени. От това ЕЦБ стига до извода, че Общият съд е сезиран с иск от ищците едва на 15 март 2017 г., поради което искът е погасен по давност в приложение на член 46 от Статута на Съда на Европейския съюз във връзка с член 76 от Процедурния правилник на Общия съд.

30 Съгласно член 46 от Статута на Съда исковете срещу Европейския съюз по дела в областта на извъндоговорната отговорност се погасяват след изтичането на срок от пет години от датата на възникване на събитието, което ги обуславя. Давността се прекъсва с предявяване на иск пред Общия съд. Член 46 от Статута уточнява, че той се прилага и за искове срещу ЕЦБ в областта на извъндоговорната отговорност.

31 В случая ищците смятат, че спорното становище, издадено на 17 февруари 2012 г., е събитието, което обуславя извъндоговорната отговорност на ЕЦБ. На 16 февруари 2017 г. ищците предявяват своя иск за обезщетение. Следователно той им е предявен в рамките на пет години от приемането на това становище и не може да се счита за погасен.

32 Този извод не се опровергава от факта, че секретариатът на Общия съд е поискал отстраняване на нередовности в исковата молба, свързани, първо, с представянето на приложенията в последователна номерация на страниците, но отделно от процесуалния документ, към който са приложени (вж. приложение 2, буква к) от Практическите разпоредби по прилагане на Процедурния правилник на Общия съд (ОВ L 152, 2015 г., стр. 1) в редакцията им, приложима към момента, в който са направени исканията (наричани по-нататък „Практическите разпоредби по прилагане“), и второ, с представянето на заверен препис от процесуалния документ с неговите приложения (вж. приложение 2, букви з), й) и м) от Практическите разпоредби по прилагане), нито от факта, че ищците са отстранили тези нередовности едва на 15 март 2017 г.

33 Всъщност, противно на твърдяното от ЕЦБ, отстраняването на нередовност в исковата молба по принцип не засяга нито датата на сезиране на Общия съд, нито определянето на сроковете за предявяването ѝ, предвидени в член 263, шеста алинея ДФЕС или член 46 от Статута на Съда на Европейския съюз. Съгласно точка 111 от Практическите разпоредби по прилагане, ако в исковата молба не са спазени изискванията за форма, посочена в приложение 2 от тези разпоредби, това може да доведе само до отлагане на нейното връчване. Ето защо при отстраняване на нередовността в исковата молба датата на нейното подаване пред Общия съд не се променя. Трябва да се счита, че исковата молба е подадено недопустимо само когато не съдържа съществените елементи, посочени в член 76 от Процедурния правилник, и когато тези елементи не бъдат представени до изтичането на срока за предявяване на иска (вж. в този смисъл решения от 27 ноември 1984 г., Bensider и др./Комисия, 50/84, EU:C:1984:365, т. 8 и от 16 декември 2011 г., Enviro Tech Europe и Enviro Tech International/Комисия, T-291/04, EU:T:2011:760, т. 95) или когато отстраняването на нередовност е поискано, тъй като исковата молба не отговаря на условията, уточнени в приложение I към Практическите разпоредби по прилагане, и когато ищецът не извърши исканото отстраняване на нередовност (вж. т. 110 от Практическите разпоредби по прилагане).

34 ЕЦБ констатира и че няколко приложения към исковата молба не са преведени от гръцки език на езика на производството, а именно на немски. В съдебното заседание след въпрос на Общия съд ЕЦБ уточни, че от липсата на превод на посочените приложения на езика на производството заключава, че те трябва да бъдат отхвърлени като недопустими.

35 В това отношение следва да се припомни, че съгласно член 46, параграф 2 от Процедурния правилник към всички представени или приложени доказателства, съставени на език, различен от езика на производството, се прилага превод на езика на производството. Параграф 3 от същия член обаче предвижда, че ако доказателствата са обемни, може да се направи превод само на извлечения от тях. Следователно преводът на езика на производството на документи, приложени към исковата молба, не е изискване, което трябва винаги да се изпълнява. Ето защо липсата на превод не може автоматично да доведе до тяхната недопустимост.

36 Освен това от точка 108 от Практическите разпоредби [понастоящем точка 99 вследствие измененията на Практическите разпоредби по прилагане на Процедурния правилник на Общия съд (ОВ, L 294, 2018 г. стр. 40)] по прилагане следва, че когато доказателствата, приложени към процесуален документ, не са придружени от превод на езика на производството, секретарят изисква отстраняване на нередовността от съответната страна, ако преводът е необходим за доброто протичане на производството. В настоящия случай не е отправено такова искане, така че не е било счетено, че липсата на превод засяга доброто протичане на производството.

37 Предвид тези уточнения следва да се приеме, че липсата на превод на въпросните приложения на езика на производството, от една страна, не представлява нередовност, която води до тяхната недопустимост, и от друга страна, не поставя под въпрос датата на подаване на исковата молба и следователно факта, че настоящият иск не е погасен по давност.

38 Поради всички изложени по-горе съображения следва да се отхвърлят твърденията на ЕЦБ, че предявеният от ищците иск е погасен по давност и приложенията, които не са били преведени на езика на производството, са недопустими.

По компетентността на Общия съд

39 ЕЦБ счита, че въпросната вреда е причинена от чисто национална мярка. Ето защо не би могла да бъда ангажирана нейната извъндоговорна отговорност и Общият съд не бил компетентен.

40 В подкрепа на това твърдение, на първо място, ЕЦБ изтъква, че загубите, които ищците считат, че са претърпели, не са резултат от нейното поведение, а от една страна, от действията на гръцкия парламент, приел Закон № 4050/2012, и от друга страна, от решението на мнозинството от притежателите на съответните дългови инструменти. На второ място, преструктурирането на държавния дълг на държава членка било от изключителната компетентност на съответните държави членки. Ето защо с приемането на Закон № 4050/2012 Република Гърция не е приложила правото на Съюза по смисъла на член 51, параграф 1 от Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“). На трето място, независимо от въпроса дали Закон № 4050/2012 прилага правото на Съюза, Република Гърция, а не ЕЦБ трябвало да обезщети ищците за всички твърдени загуби, след като в приложение на член 4, параграф 3 ДЕС държавите членки са длъжни да вземат всички мерки, необходими за гарантиране на изпълнението на задълженията им съгласно правото на Съюза, сред които е и задължението да отстранят неправомерните последици от нарушение на правото на Съюза. На четвърто място, спорното становище не се отнасяло — и не можело да се отнася — до специфичните характеристики на УЧИ. Отговорни за решението да се предложи УЧИ и за неговия замисъл били единствено органите на Република Гърция. Нещо повече, решението за приемане на условията на УЧИ било взето с квалифицирано мнозинство на частните кредитори.

41 Ищците считат, че спорното становище е определящ фактор за приемането и прилагането от страна на гръцката държава на Закон № 4050/2012.

42 Предвид тези доводи следва да се припомни, че съгласно член 268 ДФЕС във връзка с член 340, трета алинея ДФЕС Общият съд е компетентен да разглежда спорове относно обезщетения за вредите, причинени от ЕЦБ, в съответствие с основните принципи на правото, които са общи за държавите членки.

43 Тъй като ищците твърдят, че тяхната вреда произтича от приемането от ЕЦБ на спорното становище, Общият съд е компетентен да разгледа това твърдение на основание членове 268 и 340 ДФЕС.

44 Фактът, че според ЕЦБ тази вреда е била причинена не от спорното становище, а от действията на Република Гърция и на други притежатели на гръцки дългови инструменти, не опровергава този извод.

45 Всъщност този въпрос се отнася до проверката на необходимите условия за реализиране на извъндоговорната отговорност на Съюза, а именно, в конкретния случай, до установяване на факта, пораждащ отговорността, и до причинно-следствената връзка между него и твърдяната вреда, които се разглеждат по същество в настоящия иск (вж. в този смисъл решения от 29 януари 1998 г., Dubois и Fils/Съвет и Комисия, T-113/96, EU:T:1998:11, т. 34 и от 3 май 2017 г., Sotiropoulou и др./Съвет, T-531/14, непубликувано, EU:T:2017:297, т. 58—61).

46 Ако Общият съд приеме, че не спорното становище е причинило твърдените вреди, този извод няма да промени нито обхвата на предмета на настоящия иск, чиято цел е да осъди ЕЦБ да обезщети ищците, нито компетентността на Общия съд да го разгледа. Всъщност в такъв случай Общият съд е компетентен да постанови, че ЕЦБ не носи отговорност за въпросната вреда, и да отхвърли иска като неоснователен.

47 Ето защо трябва да се отхвърли доводът на ЕЦБ, че Общият съд не е компетентен да се произнесе по твърдяната от ищците извъндоговорна отговорност.

По липсата на извъндоговорна отговорност, когато не е налице право да се издават указания със задължителна правна сила

48 ЕЦБ е на мнение, че искът на ищците е недопустим, тъй като, давайки своето становище в приложение на член 127, параграф 4 и на член 282, параграф 5 ДФЕС, тя не упражнявала правомощие, което ѝ разрешава да дава указания със задължителна правна сила. Ето защо тя счита, че с даването на такова становище не може да бъде ангажирана нейната извъндоговорна отговорност.

49 В подкрепа на това твърдение ЕЦБ изтъква, че видно от постоянната съдебна практика, сътрудничеството между институциите на Съюза и националните органи, или незадължителна техническа помощ, предоставена от институциите на Съюза, не може да ангажира извъндоговорната отговорност на Съюза спрямо частноправните субекти. Искът за обезщетение бил недопустим, когато мярката на институцията на Съюза има чисто политически характер. Освен това в случая Република Гърция действала в чисто национална област на компетентност. Накрая, ЕЦБ не е съгласна с твърдението, от една страна, че по-новата съдебна практика допуска възможността актове на институциите на Съюза, които нямат задължителна правна сила, да ангажират извъндоговорната му отговорност, когато тези актове са довели до неправомерно поведение на националните органи, и от друга страна, че нейните становища имат задължителна правна сила за държавите членки.

50 Ищците не са съгласни с тези доводи.

51 В това отношение е важно да се припомни, че искът за обезщетение е самостоятелен способ за защита, чиято особена задача в рамките на системата от способи за съдебна защита е подчинена на условия за упражняването му, установени с оглед на особения му предмет. Докато жалбите за отмяна и исковете за установяване на неправомерно поведение имат за цел да санкционират незаконосъобразността на акт със задължителна правна сила или на липсата на такъв акт, то искът за обезщетение цели поправяне на вредата, произтичаща от акт или неправомерно поведение, които могат да бъдат вменени на институция или на орган на Съюза (решение от 7 октомври 2015 г. Accorinti и др./ЕЦБ, T-79/13, EU:T:2015:756, т. 61).

52 Според постоянната съдебна практика в областта на извъндоговорната отговорност на Съюза за вреди, причинени на частноправни субекти от нарушение на правото на Съюза, отговорност за което носи институция или орган на Съюза, приложима mutatis mutandis за извъндоговорната отговорност на ЕЦБ, предвидена в член 340, трета алинея ДФЕС, правото на обезщетение се признава при наличието на три условия, а именно нарушената правна норма да цели да предостави права на частноправните субекти, нарушението да е достатъчно съществено, да е налице действителна вреда и накрая, да съществува пряка причинно-следствена връзка между нарушението на задължението, за което носи отговорност авторът на акта, и вредата, претърпяна от увредените лица (вж. в този смисъл решения от 10 юли 2003 г., Комисия/Fresh Marine, C-472/00 P, EU:C:2003:399, т. 25, от 23 март 2004 г., Омбудсман/Lamberts, C-234/02 P, EU:C:2004:174, т. 49 и цитираната съдебна практика и от 4 април 2017 г., Омбудсман/Staelen, C-337/15 P, EU:C:2017:256, т. 31).

53 Така само неправомерно поведение на институция, което представлява достатъчно съществено нарушение, може да ангажира отговорността на Съюза. Решаващият критерий, за да се приеме, че нарушението на правото на Съюза е достатъчно съществено, е критерият за явното и грубо нарушение от съответната институция на границите, които са наложени на правото ѝ на преценка (вж. решения от 4 юли 2000 г., Bergaderm и Goupil/Комисия, C-352/98 P, EU:C:2000:361, т. 43 и цитираната съдебна практика и от 4 април 2017 г., Омбудсман/Staelen, C-337/15 P, EU:C:2017:256, т. 31 и цитираната съдебна практика). Единствено когато тази институция или този орган разполага само със значително ограничена свобода на преценка или дори не разполага с такава, самото неспазване на правото на Съюза може да е достатъчно, за да

се установи наличието на достатъчно сериозно нарушение (вж. решение от 7 октомври 2015 г., Accorinti и др./ЕЦБ, T-79/13, EU:T:2015:756, т. 67 и цитираната съдебна практика). Освен това критерият за достатъчно съществено нарушение на правна норма е приложим, когато се оспорва не само индивидуален акт, но и индивидуално бездействие (вж. в този смисъл решения от 16 ноември 2017 г., Acquafarm/Комисия, T-458/16, непубликувано, EU:T:2017:810, т. 44 и цитираната съдебна практика).

54 От това следва, че за да се установи дали може да се ангажира извъндоговорната отговорност на една институция, следва да се прецени нейното поведение, довело до твърдяната вреда (вж. в този смисъл решение от 23 март 2004 г., Омбудсман/Lamberts, C-234/02 P, EU:C:2004:174, т. 60), с други суми, в случая, дали приемането на спорното становище от ЕЦБ представлява достатъчно съществено нарушение на правна норма на Съюза, което е довело до твърдяната от ищците вреда.

55 За разлика от жалбата за отмяна, допустимостта на иск за обезщетение не зависи от това дали актът, довел до твърдяната вреда, има характер на решение или задължителна сила. Всяко поведение, довело до вреда, може да установи извъндоговорна отговорност (вж. в този смисъл решение от 23 март 2004 г., Омбудсман/Lamberts, C-234/02 P, EU:C:2004:174, т. 50—52 и 60; вж. също, относно неизпълнението на задължение за действие или за въздържане от действие, решение от 20 септември 2016 г., Ledra Advertising и др./Комисия и ЕЦБ, C-8/15 P—C-10/15 P, EU:C:2016:701, т. 55—59, 67 и 68; относно мотивирано становище, решение от 18 декември 2009 г., Arizmendi и др./Съвет и Комисия, T-440/03, T-121/04, T-171/04, T-208/04, T-365/04 и T-484/04, EU:T:2009:530, т. 66—69; относно индивидуално бездействие, решение от 16 ноември 2017 г., Acquafarm/Комисия, T-458/16, непубликувано, EU:T:2017:810, т. 44 и цитираната съдебна практика). Всъщност, ако съдът на Съюза не може да преценява законосъобразността на поведението на институция или орган на Съюза, процедурата, предвидена в член 268 и член 340, втора и трета алинея ДФЕС, би била лишена от полезното си действие (вж. в този смисъл решение от 23 март 2004 г., Омбудсман/Lamberts, C-234/02 P, EU:C:2004:174, т. 61).

56 Следователно ЕЦБ не може да се позовава на съдебната практика отпреди решение от 23 март 2004 г. Омбудсман/Lamberts (C-234/02 P, EU:C:2004:174, т. 31—94), която отхвърля искове за обезщетение като недопустими само с мотива, че изтъкнатата незаконосъобразност е свързана с акт, който няма правно действие (определения от 13 юни 1991 г. Sunzest/Комисия, C-50/90, EU:C:1991:253, т. 17—20; от 4 октомври 1991 г., Bosman/Комисия, C-117/91, EU:C:1991:382, т. 20 и от 10 декември 1996 г., Söktas/Комисия, T-75/96, EU:T:1996:183, т. 49). Следователно допустимостта на иск за обезщетение, предявен срещу становище на ЕЦБ, не може да зависи от въпроса дали това становище има задължителна правна сила или не. Да се обяви иск за обезщетение за недопустим само защото актът, довел до твърдяната вреда, няма задължителна сила, би било в противоречие с целта и ефективността на този способ за защита.

57 Не засяга допустимостта на настоящия иск и фактът, че спорното становище е с политическо естество и че ЕЦБ не е била длъжна да го приема. Всъщност правото на самостоятелна преценка, с което разполага дадена институция, не я освобождава от задължението ѝ да действа както съобразно правните норми от по-висок ранг като Договора и общите принципи на правото на Съюза, така и съобразно приложимото вторично право. След като с иск за обезщетение се оспорва законосъобразността на този акт, тя може да се преценява с оглед на задълженията, възложени на съответната институция (решение от 18 декември 2009 г., Arizmendi и др./Съвет и Комисия, T-440/03, T-121/04, T-171/04, T-208/04, T-365/04 и T-484/04, EU:T:2009:530, т. 66). Накрая, твърдението на ЕЦБ, че Република Гърция е действала в чисто национална област на компетентност, не поставя под въпрос факта, че в случая ищците оспорват действията на ЕЦБ и че Общият съд е компетентен да разгледа това оплакване по същество.

58 Следователно трябва да се отхвърли доводът на ЕЦБ, че искът на ищците е недопустим, тъй като с приемането на спорното становище тя не е упражнила правомощие, което ѝ разрешава да дава указания със задължителна правна сила на Република Гърция.

По липсата на извъндоговорна отговорност за бездействие, тъй като не е налице правно задължение за действие

59 ЕЦБ твърди, че искът на ищците е недопустим, тъй като с предполагаемото бездействие тя не е нарушила задължение за действие, което може да ангажира извъндоговорната ѝ отговорност. В частност тя не счита, че има задължение да защитава правото на собственост на ищците поради следните съображения. Първо, съгласно член 127, параграф 4 ДФЕС във връзка с член 288, параграф 5 ДФЕС представените от ЕЦБ становища нямат задължителна правна сила. Тъй като становищата ѝ не са задължителни за държавите членки, чрез този инструмент ЕЦБ не може да гарантира ефективна защита на основните права на ищците. Нещо повече, съгласно същите разпоредби тя не е длъжна да публикува становищата. Второ, ЕЦБ отбелязва, че съгласно член 17, параграф 1 ДЕС няма задължение да допринася за общия интерес на Съюза и да съблюдава прилагането на правото на Съюза. Според ЕЦБ консултацията с нея и спорното становище нямат за цел да определят дали УЧИ като такова е желателно, а се отнасят до техническите подробности за въвеждане на ККД, приложими за гръцките дългови инструменти. Трето, нито Република Гърция, нито по аналогия ЕЦБ, имали каквото и да било задължение да защитават инвестициите и собствеността на ищците.

60 Ищците оспорват тези преценки.

61 Относно тези доводи следва да се приеме, че въпросът дали ЕЦБ може да бъде подведена под отговорност за това, че в спорното становище не е уведомила Република Гърция за възможна незаконосъобразност в нейния проектозакон № 4050/2012, на основание че ЕЦБ не е имала задължение за действие, е въпрос по съществото на иска за обезщетение, а не за неговата допустимост.

62 Всъщност въпросът дали ЕЦБ е допуснала незаконосъобразност, като не предупредила Република Гърция за предполагаемия неправомерен характер на нейния проектозакон № 4050/2012, е свързан с условието за наличие — поради това бездействие на ЕЦБ — на достатъчно съществено нарушение на правна норма, предоставяща права на частноправните субекти.

63 Ето защо трябва да се отхвърли твърдението на ЕЦБ, че искът на ищците е недопустим, поради това че липсва правно задължение за действие и извъндоговорна отговорност за бездействие.

По същество

Предварителни бележки

64 Според ищците ЕЦБ е длъжна да спазва основните права в рамките на всички свои дейности, така че в становище относно проектозакон на държава членка тя следва да изтъкне нарушенията на основните права, свързани с приемането и прилагането на предложения закон. В случая обаче според ищците в спорното становище ЕЦБ не посочила, че Закон № 4050/2012 нарушава, първо, принципа pacta sunt servanda, второ, член 17, параграфи 1 и 2 от Хартата, трето, член 63 ДФЕС, и четвърто, член 124 ДФЕС. Тези бездействия довели до вреда, която за г-н Steinhoff възлизала на 314 000 EUR, за г-н Filbry на 54 950 EUR, за Vereinigte Raiffeisenbanken Gräfenberg-Forchheim-Eschenau-Heroldsberg на 2 355 000 EUR, за г-н Bäcker на 303 795 EUR и за EMB Consulting на 750 460 EUR.

65 ЕЦБ счита, че в конкретния случай не е изпълнено нито едно от условията за ангажиране на нейната извъндоговорна отговорност.

66 Преди да бъде разгледано всяко едно от тези твърдения за нарушения, както и причинно-следствената връзка между тях и твърдените вреди, е важно да се припомни, че извъндоговорната отговорност на ЕЦБ, предвидена в член 340, трета алинея ДФЕС, предполага наличието на три кумулативни условия, а именно нарушената правна норма да цели да предостави права на частноправните субекти, нарушението да е достатъчно съществено, да е налице действителна вреда и накрая, да съществува пряка причинно-следствена връзка между нарушението на задължението, за което носи отговорност авторът на акта, и вредата, претърпяна от увредените лица (вж. т. 52—54 по-горе).

67 Освен това следва да се припомни обхватът на компетентността на на ЕЦБ да издава становища.

68 Член 127, параграф 4 ДФЕС гласи, че с ЕЦБ се провеждат консултации от националните органи във връзка с всеки проект на нормативна разпоредба в областите на нейната компетентност, в рамките и при условията, определени от Съвета на Европейския съюз. Също така член 282, параграф 5 ДФЕС предвижда, че по отношение на областите в кръга на нейните правомощия, с ЕЦБ се провеждат консултации по всеки проект на акт на Съюза, както и по всеки проект за нормативна уредба на национално равнище, като тя може да дава становища.

69 Решение 98/415/ЕО на Съвета от 29 юни 1998 година за консултирането на националните власти с Европейската централна банка по отношение на проектите за законодателни разпоредби (ОВ L 189, 1998 г., стр. 42) уточнява в своето съображение 3, че задължението на властите на държавите членки да се консултират с ЕЦБ не трябва да засяга отговорностите на тези власти по въпросите, които са предмет на такива разпоредби, и че държавите членки трябва да се консултират с ЕЦБ за всички проекти за законодателни разпоредби, които са от областите на нейната компетентност. По-нататък, в съображение 6 от Решение 98/415 се посочва, че консултациите с ЕЦБ не трябва ненужно да удължават процедурата за приемане на законодателни разпоредби в държавите членки и че срокът, в който ЕЦБ трябва да представи своето становище, следва да ѝ даде възможност внимателно да проучи съответните текстове.

70 Съдържанието на тези съображения е отразено в разпоредбите на Решение 98/415. Така съгласно член 2 от Решение 98/415 властите на държавите членки се консултират с ЕЦБ по всички проекти за законодателни разпоредби в нейната област на компетентност в съответствие с Договора за функционирането на Европейския съюз, и в частност по въпроси на паричната политика, средствата за плащане, националните централни банки, събирането, съставянето и предоставянето на парична, финансова и банкова статистика и статистика за системите за разплащане и платежния баланс, системите за разплащане и сетълмент и правилата, които са приложими за финансовите институции, доколкото те съществено влияят върху стабилността на финансовите институции и пазарите. Освен това член 4 от Решение 98/415 предвижда, че всяка държава членка осигурява консултация с ЕЦБ на етап, който да позволи на властите, които имат инициативата за законодателната разпоредба, да се запознаят със становището на ЕЦБ, преди да вземат решение по същество и становището на ЕЦБ да бъде сведено до знанието на властите, които приемат разпоредбата, в случай че те са различни от властите, които са подготвили разпоредбата.

71 На първо място, от тези разпоредби следва, че становищата на ЕЦБ не обвързват националните органи. Всъщност съгласно съображение 3 и член 4 от Решение 98/415 тези становища трябва само да бъдат взети предвид от националните органи и не засягат отговорностите им по въпросите, които са предмет на такива разпоредби. От това следва, че макар спазването на задължението за консултация с ЕЦБ да изисква възможност тя изложи надлежно своята гледна точка пред националните органи, то не може да ги принуди да се съобразят с тази гледна точка. Ако законодателят бе имал намерение да придаде задължителна правна сила на намесата на

ЕЦБ, що се отнася до нейното съдържание, той щеше да ѝ възложи правомощие да дава разрешения, а не становища. Поради съображенията, изтъкнати в точка 55 по-горе, констатацията, че становищата на ЕЦБ не обвързват националните органи, не изключва обаче a priori възможността тези становища да ангажират отговорността на ЕЦБ.

72 На второ място, следва да се констатира, че ЕЦБ разполага с широко право на преценка при приемането на становищата си. Вече е постановено, че членове 127 и 282 ДФЕС и член 18 от Устава на Европейската система на централните банки (ЕСЦБ), предоставят на ЕЦБ широко право на преценка, чието упражняване предполага сложни преценки от икономически и социален характер, както и на положения — предмет на бързи промени, които трябва да се извършват в контекста на Евросистемата и дори на Съюза в неговата цялост. В частност е постановено, че упражняването на това право на преценка предполага необходимост ЕЦБ, от една страна, да предвиди и оцени икономически развития с комплексен и несигурен характер, като например развитието на капиталовите пазари, на паричната маса и на процента на инфлация, които засягат правилното функциониране на Евросистемата и на системите за плащане и кредит, и от друга страна, да взема решения от политическо, икономическо и социално естество, изискващи претегляне и арбитраж между различните цели, посочени в член 127, параграф 1 ДФЕС, сред които главната цел е поддържането на ценовата стабилност (вж. в този смисъл решение от 24 януари 2017 г., Nausicaa Anadyomène и Banque d'escompte/ЕЦБ, T-749/15, непубликувано, EU:T:2017:21, т. 70 и цитираната съдебна практика, и заключението на генералния адвокат Cruz Villalón по дело Gauweiler и др., C-62/14, EU:C:2015:7, т. 111 и цитираната съдебна практика).

73 Следователно широкото право на преценка, с което разполага ЕЦБ при приемането на своите становища, предполага, че само явното и грубо незачитане на пределите на това право може да ангажира нейната извъндоговорна отговорност (вж. съдебната практика, цитирана в т. 53 и 72 по-горе).

По нарушението на принципа pacta sunt servanda

74 Според ищците Република Гърция не е имала основание да въведе, посредством Закон № 4050/2012, клаузи за преразглеждане на условията, уреждащи съществуващите дългови инструменти. Принципът на международното право pacta sunt servanda, закрепен в член 26 от Виенската конвенция за правото на договорите от 23 май 1969 г., по която Република Гърция е страна и която е призната от Bundesgerichtshof (Федерален съд, Германия) и от Съда, не допускал това. При това положение ищците считат, че в спорното становище ЕЦБ е трябвало да признае, че Република Гърция нарушила този принцип, като приела закон, предвиждащ задължителна замяна на гръцки дългови инструменти за частните кредитори, които се противопоставят на тази замяна. Фактът, че ЕЦБ не е направила това, представлявал бездействие, което е в разрез с нейните задължения.

75 Освен това според ищците Република Гърция не би могла да се позове в настоящия случай на принципа rebus sic stantibus, за да оправдае измененията в техните договорни права. В подкрепа на този довод, първо, ищците подчертават, че спорните дългови инструменти били емитирани в момент, когато международната валутна общност вече единодушно изисквала в държавните дългови инструменти да се включват ККД. Второ, въпреки исканията на ищците Република Гърция умишлено отказала да използва ККД при емитирането на спорните дългови ценни инструменти. Трето, през април 2003 г. държавите членки постигнали съгласие относно необходимостта от включване на ККД в международните емисии на облигации (**internationalen Anleihenemissionen**) (вж. приложение 1 към доклада на Икономическия и финансов комитет ECFIN/CEFCPE (2004) REP 50483 окончателен от 12 ноември 2004 г., стр. 7), а през септември 2003 г. Икономическият и финансов комитет одобрил набор от клаузи, които да бъдат прилагани в условията за емитирането на облигации (**Anleihebedingungen**). Четвърто, от

ноември 2004 г. „управителите на националните централни банки на държавите от Г 20“ препоръчали включването на ККД в договорите за емисии на облигации, за да се улесни прилагането на решения на мнозинството (вж. препоръка от 26 октомври 2004 г., озаглавена „Report to the EFC-Implementation of the EU commitment on Collective Action Clauses in documentation of International Debt Insurance“). Пето, опасенията, че ККД могат да доведат до по-високи рискови премии и така да оскъпят разходите за публично финансиране, не били потвърдени от проучванията, проведени през 2003 г. от A. Richards и M. Gugiatti (The Use of Collective Action Clauses in New York Law Bonds of Sovereign Borrowers. Journal of International Law, 2004, p. 815 sq.; *Szodruch*, A. Staateninsolvenz und private Gläubiger. BWV Verlag, 2008, p. 226). При това положение ищците считат, че ако Република Гърция е решила да не включи ККД в своите гръцки дългови инструменти — въпреки че вече се е състоял дебатът за включването им в държавните дългови инструменти — то при промяна точно на обстоятелствата, на които ККД са предназначени да отговорят, тя няма право да налага преструктуриране, като прибягва до принуда.

76 ЕЦБ оспорва тези твърдения. Тя счита преди всичко че не е била длъжна да посочва в спорното обявление, че е възможно Закон № 4050/2012 да нарушава принципа pacta sunt servanda, след това, че самата тя не е нарушила този принцип, и накрая, че същият принцип не е нарушен с оглед прилагането на принципа rebus sic stantibus.

77 Както бе припомнено в точка 52 по-горе, само достатъчно съществено нарушение на правна норма, с която се предоставят права на частноправните субекти, може да ангажира извъндоговорна отговорност на ЕЦБ. За да се гарантира полезното действие на условието, свързано с нарушение на норма, предоставяща права на частноправните субекти, е необходимо изтъкнатата норма да предоставя ефективна защита на лицето, което се позовава на нея, и следователно то да е сред лицата, на които въпросната норма предоставя права. Не може да се допусне, че е основание за обезщетение норма, която не защитава частноправния субект срещу изтъкнатата от него незаконосъобразност, а защитава друг частноправен субект (вж. в този смисъл, решения от 19 октомври 2005 г., Cofradía de pescadores „San Pedro de Bermeo“ и др./Съвет, T-415/03, EU:T:2005:365, т. 96 и от 3 декември 2015 г., CN/Парламент, T-343/13, EU:T:2015:926, т. 86 и цитираната съдебна практика).

78 В конкретния случай записването от ищците на спорните дългови инструменти, емитирани и гарантирани от Република Гърция, създало договорно правоотношение между тях и Република Гърция. Това договорно правоотношение не е уредено от принципа pacta sunt servanda по член 26 от Виенската конвенция за правото на договорите. Всъщност съгласно член 1 от тази конвенция тя се прилага единствено към договорите между държави. Ето защо член 26 от Виенската конвенция за правото на договорите не е правна норма, която предоставя права на ищците.

79 При все това Съдът е постановил, че принципът pacta sunt servanda представлява основен принцип за всеки правен ред (решение от 16 юни 1998 г., Racke, C-162/96, EU:C:1998:293, т. 49). Така принципът pacta sunt servanda представлява и общ принцип на правото на Съюза, приложимо към договорите, според който надлежно сключеният договор обвързва онези, които са го сключили (вж. в този смисъл заключение на генералния адвокат Trstenjak по дело Dominguez, C-282/10, EU:C:2011:559, т. 96 и на генералния адвокат Kokott по дело Pujante Rivera, C-422/14, EU:C:2015:544, т. 55).

80 Правата и задълженията на страните по договора обаче по принцип обвързват само тях. Общите принципи на правото на договорите, какъвто е принципът pacta sunt servanda, не поставят под съмнение този относителен обхват на правата на съдоговорителя.

81 Освен това адресати на становищата на ЕЦБ не са частноправни субекти и техният основен предмет не са договорните правоотношения между частноправен субект и държава членка в резултат на емитирането от нея на дългови инструменти. Всъщност съгласно член 2 от Решение 98/415 адресати на становищата на ЕЦБ са органите на държавите членки, които са длъжни да се консултират с нея, а не частноправни субекти. Освен това компетентността на ЕЦБ да издава становища няма за цел да оценява правата и задълженията на съдоговорители, а е част от нейните основни задачи в областта на паричната политика и е свързана по-специално с нейното задължение да гарантира ценова стабилност по смисъла на член 127, параграфи 1 и 2 ДФЕС.

82 Следователно, когато, както е в случая, Република Гърция се е консултирала с ЕЦБ по проект на нормативна разпоредба, който се отнася до националните банки и правилата, приложими за финансови институции, доколкото те оказват значително въздействие върху стабилността на тези институции и на финансовите пазари, тя не е длъжна да се произнася по въпроса дали тази държава членка е спазила общия принцип на правото на договорите, pacta sunt servanda, що се отнася до притежателите на държавни дългови инструменти.

83 Така компетентността на ЕЦБ да издава становища не предоставя на ищците право да искат от тази институция да разкрива нарушение на договорно право, което те имат по отношение на Република Гърция в резултат от това, че са записали емитирани и гарантирани от нея гръцки дългови инструменти. След като ищците нямат право да искат от нея да се произнася по този въпрос, ЕЦБ не може да е допуснала незаконосъобразност, когато в спорното становище не се е произнесла по въпроса дали е спазен принципът pacta sunt servanda вследствие на искането на Република Гърция за консултация.

84 Освен това и във всеки случай не е доказано, че приемането на Закон № 4050/2012 е довело до нарушение на принципа pacta sunt servanda. Всъщност инвестициите в държавни дългови инструменти не са освободени от риска от имуществена загуба, дори ако правото, което ги урежда, не предвижда възможност за предоговаряне, преди техния падеж, на някои условия, като например номиналната стойност, натрупаната купонна лихва и падежа. Както беше посочено от Symvoulio tis Epikrateias (Държавен съвет, Гърция), този риск се дължи по-специално на факта, че от емитирането на дълговите инструменти изминава много време, през което има опасност непредвидени обстоятелства да намалят значително или дори да сведат до минимум финансовите възможности на държавата, емитент или гарант на тези инструменти. Както е постановил Европейският съд по правата на човека (наричан по-нататък „ЕСПЧ“), ако възникнат такива непредвидени обстоятелства, както е в случая с кризата с гръцкия държавен дълг, държавата емитент има право да потърси предоговаряне въз основа на принципа rebus sic stantibus (вж. решение на Symvoulio tis Epikrateias (Държавен съвет), обобщено в т. 29 от решение от 21 юли 2016 г. на ЕСПЧ Mamatas и др. с/у Гърция, CE:ECHR:2016:0721JUD006306614).

85 Ето защо ищците неправилно твърдят, че ЕЦБ е допуснала незаконосъобразност, която може да ангажира извъндоговорната ѝ отговорност, когато в спорното становище не разкрила нарушението на принципа pacta sunt servanda, каквото представлявало приемането на Закон № 4050/2012 по отношение на тях.

По нарушението на член 17, параграфи 1 и 2 от Хартата

86 Ищците смятат, че в спорното становище ЕЦБ трябвало да признае, че с приемането на Закон № 4050/2010 Република Гърция извършила посегателство, равностойно на отчуждаване, върху правата на установените в чужбина кредитори, които не са дали съгласието си за това. Фактът, че ЕЦБ не направила това, съставлявало бездействие, което е в разрез с нейните задължения.

87 В подкрепа на това оплакване, първо, ищците припомнят, че целта на Закон № 4050/2010 е да принуди частните кредитори, изрично отказали да дадат съгласието си за преструктурирането, да участват в намаляването на гръцкия държавен дълг чрез въвеждането a posteriori на ККД.

88 Второ, ищците считат, че гръцките дългови инструменти попадат в обхвата на понятието за собственост, защитено от член 17 от Хартата. Тези инструменти представлявали вземания с основание, което съгласно в националното право е достатъчно, за да се ползват от тази защита. Всъщност според жалбоподателите от правна гледна точка не е възможна неплатежоспособност на гръцката държава и тези дългови инструменти обикновено се считали за сигурни, по-специално когато не съдържат клауза за преразглеждане. Освен това те се считали за сигурни в съответствие със Solvabilitätsverordnung (Правилник за платежоспособността) от 14 декември 2006 г. (BGBl. 2006 I, стр. 2926) (вж. по-специално член 26, точка 2, буква b) от Правилника за платежоспособността), дори когато агенциите за кредитен рейтинг са понижили рейтинга на Република Гърция и курсът на гръцките дългови инструменти се е понижил, тъй като те е трябвало да бъдат класирани в категорията експозиции „централни правителства“, при положение че изпълнението им се дължи от чуждестранно правителство или чуждестранна централна банка. Последният аспект се потвърждавал от член 15 от Nomós 2469, Periorismós kai veltíosi tis apotelesmatikótitas ton kratikón dapanón kai álles diatáxeis (Закон № 2469/1997 относно границите и подобряването на ефикасността на публичните разходи) от 14 март 1997 г. (FEK A’ 38/14.3.1997, стр. 592). При положение че защитата на собствеността е в обхвата на общите принципи на правото на Съюза, признати от Съда в неговата практика, ищците са на мнение, че що се отнася до държавните дългови инструменти, те се ползват от защита на собствеността.

89 Трето, ищците твърдят, че посегателството върху правото им на собственост произтича от действия на публичната власт. Всъщност според жалбоподателите в решение от 22 март 2014 г. Symvoulio tis Epikrateias (реф. 1117/2014), Symvoulio tis Epikrateias (Държавен съвет) квалифицирал цялата процедура по преструктуриране на гръцкия държавен дълг като прикрит акт на публичната власт.

90 Четвърто, според ищците не представлява справедливо обезщетение, изплатено своевременно, придобиването, от една страна, на 15 % от условната стойност на притежаваните преди това дългови инструменти под формата на две облигации, емитирани от ЕИФС, а от друга страна, за 31,5 % от дължимата за тези инструменти остатъчна условна стойност, придобиването на нови дългови инструменти, емитирани от Република Гърция и съдържащи ККД, в резултат на което условията на емитирането на тези инструменти впоследствие могат евентуално да бъдат променени в ущърб на кредиторите, без това a priori да е правно атакуемо, като се има предвид, че падежът им е едва между 2022 г. и 2042 г. Според ищците към това се добавя и утежняващото обстоятелство, че от икономическа гледна точка вземането намалява не с 46,5 %, а със 78,5 %, както констатира Symvoulio tis Epikrateias (Държавен съвет) в своето решение от 22 март 2014 г., при положение че се плащат по-ниски лихви и освен това падежът на ценните книжа, прехвърлени в рамките на задължителната замяна, е чак между 2022 г. и 2042 г., с изключение на облигациите на ЕИФС, чийто падеж вече е настъпил през 2013 г. и 2014 г. Тази оценка (**Bewertung**) на гръцката държава напълно съответствала на оценката от агенцията за кредитен рейтинг Moody’s.

91 При това положение ищците считат, че по отношение на тях приемането на Закон № 4050/2010 довело до посегателство, равностойно на отчуждаване. Само такова тълкуване би съответствало на изискването за ефективна правна защита, утвърдено от ЕСПЧ в неговото решение от 23 септември 1982 г. Sporrong и Lönnroth с/у Швеция (CE:ECHR:1982:0923JUD 000715175, т. 63 и цитираната съдебна практика), което било решаващо и за тълкуването на член 17 от Хартата в светлината на член 52, параграф 3, първо изречение от нея.

92 Накрая, според ищците решението на ЕСПЧ от 21 юли 2016 г., Mamatas и др. с/у Гърция (CE:ECHR:2016:0721JUD 006306614), не е релевантно, тъй като не разглежда въпроса с отчуждаването от чуждестранни частни кредитори, които не са установени в Гърция, и дори само по тази причина критериите за пропорционалност на посегателството трябва да бъдат преценявани не както при посегателство от публичната власт върху имуществото на собствените ѝ граждани. Нещо повече, когато преценява пропорционалността при изчисляване на вредата, в това решение ЕСПЧ се позовал на получената в замяна номинална стойност от 46,5 %, а не на реалната загуба на икономическа стойност от 78,5 %.

93 ЕЦБ оспорва оплакванията на ищците. Тя счита, от една страна, че тези оплаквания трябва да бъдат насочени срещу Република Гърция, при положение че УЧИ е създадено и въведено изключително от гръцките власти, а от друга страна, че правото на собственост на ищците не е било нарушено, след като наложените му ограничения били необходими и оправдани от признати от Съюза цели от общ интерес.

94 Предвид тези доводи следва да се припомни, че съгласно член 17, параграф 1 от Хартата всеки има право да се ползва от собствеността на имуществото, което е придобил законно, да го ползва, да се разпорежда с него и да го завещава. Никой не може да бъде лишен от своята собственост, освен в обществена полза, в предвидените със закон случаи и условия и срещу справедливо и своевременно обезщетение за понесената загуба. Ползването на имуществото може да бъде уредено със закон до степен, необходима за общия интерес.

95 Освен това съгласно член 51 от Хартата нейните разпоредби се отнасят по-специално за институциите на Съюза, сред които е ЕЦБ (вж. член 13 ДЕС), които са длъжни да зачитат съдържащите се в нея права, да спазват прогласените в нея принципи и да насърчават тяхното прилагане.

96 Прогласеното в член 17, параграф 1 от Хартата право на собственост е основно право на Съюза (вж. решение от 18 юли 2013 г., Schindler Holding и др./Комисия, C-501/11 P, EU:C:2013:522, т. 124 и цитираната съдебна практика), чието спазване е условие за законосъобразност на актовете на Съюза (вж. в този смисъл решение от 3 септември 2008 г., Kadi и Al Barakaat International Foundation/Съвет и Комисия, C-402/05 P и C-415/05 P, EU:C:2008:461, т. 284 и цитираната съдебна практика). Освен тази разпоредба, която прогласява правото на всеки да се ползва от собствеността на имуществото, което е придобил законно, представлява правна норма, чиято цел е да предостави права на частноправните субекти (вж. в този смисъл решение от 20 септември 2016 г., Ledra Advertising и др./Комисия и ЕЦБ, C-8/15 P—C-10/15 P, EU:C:2016:701, т. 66).

97 От това следва, че по принцип достатъчно съществено нарушение на член 17, параграф 1 от Хартата от страна на ЕЦБ може да ангажира нейната извъндоговорна отговорност по смисъла на член 340, трета алинея ДФЕС.

98 Освен това основното значение на тази норма, защитаваща частноправните субекти, и съответното задължение за ЕЦБ да насърчава спазването ѝ предполагат, че тези субекти имат право да очакват тя да разкрие нарушение на такава норма при упражняването на своите правомощия. В това отношение следва да се припомни, че в контекста на инструмент за финансова помощ, предоставена посредством Европейския механизъм за стабилност на Република Кипър, вече е постановено, че Европейската комисия е в състояние да наруши член 17, параграф 1 от Хартата не само чрез позитивен акт, но и с „пасивно“ поведение, и дори като не приеме мярка, за която тя има конкретно задължение (вж. в този смисъл решение от 20 септември 2016 г., Ledra Advertising и др./Комисия и ЕЦБ, C-8/15 P—C-10/15 P, EU:C:2016:701, т. 57, 59 и 66—75). Също така особеният статут, признат на ЕЦБ в институционалната рамка на Договорите, не я освобождава от задължението ѝ да зачита

основните права на Съюза, нито от задължението ѝ да допринася за постигането на целите на Съюза, посочени в членове 2, 3 и 6 ДЕС (вж. в този смисъл решение от 10 юли 2003 г., Комисия/ЕЦБ, C-11/00, EU:C:2003:395, т. 91).

99 Трябва обаче да се припомни и че правото на собственост, гарантирано от член 17, параграф 1 от Хартата, не е абсолютно и че упражняването му може да се ограничава, когато това е обосновано с преследваните от Съюза цели от общ интерес (вж. решение от 20 септември 2016 г., Ledra Advertising и др./Комисия и ЕЦБ, C-8/15 P—C-10/15 P, EU:C:2016:701, т. 69 и цитираната съдебна практика).

100 Ето защо, както следва от член 52, параграф 1 от Хартата, върху упражняването на правото на собственост могат да се налагат ограничения, при условие че те действително отговарят на преследваните цели от общ интерес и не представляват с оглед на преследваната цел непропорционална и нетърпима намеса, която би могла да накърни самата същност на гарантираното по този начин право (вж. решение от 20 септември 2016 г., Ledra Advertising и др./Комисия и ЕЦБ, C-8/15 P—C-10/15 P, EU:C:2016:701, т. 70 и цитираната съдебна практика).

101 В случая е безспорно, че Закон № 4050/2012, който е предмет на спорното становище, е позволил намаляване на номиналната стойност на спорните дългови инструменти, притежавани от ищците, и следователно на тяхното право да им бъде изплатена тази стойност към момента, в който настъпи падежът на тези ценни книжа.

102 Всъщност дълговите инструменти с настъпил падеж по принцип трябва да бъдат изплатени по номиналната им стойност. Следователно към момента на падежа на ценните им книжа ищците по принцип са имали парична претенция към гръцката държава в размер на номиналната им стойност. Приемането на Закон № 4050/2012 изменя тези условия, като въвежда ККД. Както бе посочено в точка 18 по-горе, тези клаузи са приложими към определени гръцки дългови инструменти и предвиждат по-конкретно възможността за изменение на условията, които ги уреждат, посредством споразумение, сключено между, от една страна, гръцката държава, и от друга страна, мнозинството от притежателите на гръцки дългови инструменти, представляващи най-малко две трети от номиналната стойност на съответните ценни книжа. Съгласно релевантните разпоредби от посочения закон изменение, въведено в резултат на такова споразумение, става правно задължително за всички притежатели на гръцки дългови инструменти, в това число и онези, които не са се съгласили с предложеното изменение.

103 По този начин Закон № 4050/2012 дал възможност притежателите на гръцки дългови инструменти да бъдат принудени да участват в намаляването на гръцкия държавен дълг чрез девалвация на стойността на въпросните ценни книжа от момента, в който това намаляване е било одобрено от кворума на техните притежатели. Така този закон променил правата на притежателите на гръцките дългови инструменти, въпреки че в условията на емитирането на тези ценни книжа липсват клаузи за преразглеждането им.

104 След приемането на този закон гръцките власти публикували характеристиките на УЧИ при намаляването на гръцкия държавен дълг и поканили съответните притежатели на дългови инструменти да вземат участие в замяната на ценни книжа. Тъй като били достигнати кворумът и мнозинството, изисквани за планираната замяна, ценните книжа на всички притежатели на гръцки дългови инструменти, в това число онези, които се противопоставят на тази замяна, били заменени в приложение на Закон № 4050/2012 и съответно стойността им била намалена.

105 По този начин, макар приемането на Закон № 4050/2012 да довело до засягане на правото на собственост на ищците, налага се изводът, че този закон отговаря на цели от общ интерес, сред които целта да се гарантира стабилността на банковата система в еврозоната като цяло. Всъщност при липсата на преструктуриране на гръцкия държавен дълг налице е бил, от една страна, немалък риск от допълнително влошаване на икономическото положение по онова

време, и дори евентуална неплатежоспособност на Република Гърция, чиито дългови инструменти с потенциално неизпълнение не са можели повече да бъдат приемани от ЕЦБ и от националните централни банки като обезпечения в рамките на кредитните операции на Евросистемата, а от друга страна, рисковете, които такова развитие може да включва за стабилността на финансовата система и за функционирането на Евросистемата в нейната цялост.

106 Както ЕСПЧ, така и Съдът са признали тези цели от общ интерес. Така в решение от 21 юли 2016 г., Mamatas и др. с/у Гърция (CE:ECHR:2016:0721JUD 006306614, т. 103), в рамките на своята проверка дали след девалвация на стойността на гръцките дългови инструменти, настъпила в изпълнение на Закон № 4050/2012, е зачетено правото на собственост, ЕСПЧ приема, че Република Гърция е имала основание да вземе мерки, за да постигне целите за поддържане на икономическата стабилност и преструктуриране на дълга в общ интерес на общността. По същия начин в решението си от 20 септември 2016 г., Ledra Advertising и др./Комисия и ЕЦБ, C-8/15 P—C-10/15 P, EU:C:2016:701, т. 71) относно кризата с държавния дълг на Кипър, Съдът е постановил, че гарантирането на стабилността на банковата система в еврозоната като цяло е преследвана от Съюза цел от общ интерес.

107 Що се отнася до въпроса дали намаляването на стойността на притежаваните от ищците спорни дългови инструменти не представлява, по отношение на преследваната цел, непропорционална и нетърпима намеса, която би могла да накърни самата същност на гарантираното по този начин право, е важно да се припомни следното.

108 Първо, както вече е постановил Общият съд, всеки кредитор трябва да понася риска от неплатежоспособност на длъжника си, включително когато той е държавен субект. Впрочем закупуването от инвеститор на държавни дългови инструменти представлява по дефиниция сделка, съдържаща известен финансов риск, защото е изложена на случайностите в развитието на капиталовите пазари. Освен това ищците трябва да са знаели, че закупуването на гръцки дългови инструменти съдържа риск дори преди началото на финансовата криза, при положение че гръцката държава емитент вече е била изправена пред висока задлъжнялост и дефицит (вж. в този смисъл решение от 7 октомври 2015 г., Accorinti и др./ЕЦБ, T-79/13, EU:T:2015:756, т. 82 и 121).

109 Освен това в настоящия случай ищците придобиват гръцки дългови инструменти в периода, през който Гърция е разтърсвана от финансова криза. Всъщност, както бе посочено в точка 1 по-горе, кризата с гръцкия държавен дълг започва през октомври 2009 г., а г-н Steinhoff придобил гръцките дългови инструменти през септември 2011 г., г-н Filbry — от юли 2011 г., Vereinigte Raiffeisenbanken Gräfenberg-Forchheim-Eschenau-Heroldsberg — през декември 2009 г., и г-н Bäcker — от април 2011 г. Следователно при закупуването ищците трябва да са били наясно със силно нестабилното икономическо положение, което определя колебанието в стойността на гръцките дългови инструменти, както и с немалкия риск от неизпълнение, дори и само селективно, от Република Гърция. Що се отнася до EMB Consulting, това дружество придобило през 2017 г. правата на притежателите на гръцки дългови инструменти, придобити от тях преди това. В писмените изявления е уточнено, че правата, прехвърлени на EMB Consulting, в голямата си част са придобити, преди да бъде спомената идеята за принудителна замяна. В съдебното заседание представителят на ищците посочва, че тези права са придобити през 2011 г. и 2012 г. Като правоприемник на тези притежатели по отношение на гръцките дългови инструменти EMB Consulting не може да твърди, че не е знаело за силно нестабилното икономическо положение към момента на закупуването им.

110 Освен това няма как частни кредитори като ищците да са пренебрегнали различните възгледи на държавите членки от еврозоната и на останалите участващи органи като Комисията, МВФ и ЕЦБ, що се отнася до преструктурирането на гръцкия държавен дълг. При това положение предпазливият и съобразителен икономически оператор не би могъл да изключи риска от

преструктуриране на гръцкия публичен дълг (вж. в този смисъл решения от 7 октомври 2015 г., Accorinti и др./ЕЦБ, T-79/13, EU:T:2015:756, т. 82 и 121 и от 24 януари 2017 г., Nausicaa Anadyomène и Banque d'escompte/ЕЦБ, T-749/15, непубликувано, EU:T:2017:21, т. 97).

111 Накрая, обстоятелствата, довели до Закон 4050/2012, наистина са изключителни. Всъщност кризата с гръцкия държавен дълг е извънредна и без преструктурирането му е налице реална перспектива от неизпълнение, най-малкото селективно, от страна на Република Гърция в краткосрочен план (вж. в този смисъл решение от 24 януари 2017 г., Nausicaa Anadyomène и Banque d'escompte/ЕЦБ, T-749/15, непубликувано, EU:T:2017:21, т. 97).

112 Второ, както гръцките и европейските органи, така и голяма част от частния сектор извършват оценка на мерките за намаляване на гръцкия държавен дълг, разглеждан в настоящото дело, и дават своето съгласие. Както по същество посочва ЕСПЧ в своето решение от 21 юли 2016 г., Mamatas и др. с/у Гърция (CE:ECHR:2016:0721JUD 006306614, т. 116), едно от условията, наложени от международните институционални инвеститори за намаляване на вземанията им, е да са налице и да бъдат активирани ККД. При липсата на ККД би се наложило по отношение на приелите дисконтиране да бъде приложен по-голям процент на намаляване относно гръцките дългови инструменти, което би възпряло много притежатели на такива ценни книжа да участват в процеса на намаляване на задлъжнялостта. Така става ясно, че ККД и постигнатото благодарение на тях преструктуриране на гръцкия държавен дълг са подходяща и необходима мярка за намаляване на дълга и за предотвратяване на положение, при което гръцката държава спира плащанията си. Във всички случаи, с изключение на довода — който поради горното е неоснователен — че участието на частния сектор в преструктурирането на гръцкия държавен дълг е могло да бъде ограничено до притежателите на дългови ценни книжа, които са дали съгласието си за замяна на дълговите им инструменти, ищците не твърдят, че Закон № 4050/2012 е явно неподходящ или непропорционален за тази цел или че съществува мярка, която е също толкова ефикасна, но създава по-малко ограничения, за постигане на преследваните цели от обществен интерес.

113 Трето, няма съмнение, че задължителната замяна на гръцки дългови инструменти в резултат на Закон № 4050/2012 и одобряването от мнозинството от притежателите на такива ценни книжа довело до драстичен спад на номиналната им стойност. Всъщност на ищците, които не били съгласни с предложеното изменение в условията на дълговите им инструменти, били наложени новите условия, съдържащи се в този закон, и по-специално намаление на номиналната им стойност. Както обаче подчертава ЕСПЧ в своето решение от 21 юли 2016 г., Mamatas и др. с/у Гърция (CE:ECHR:2016:0721JUD 006306614, т. 112), отправната точка за оценка на степента на претърпяната от ищците загуба няма да е сумата, която те се надяват да получат, когато настъпи матуритетът на дълговите им инструменти. Дори номиналната стойност на един дългов инструмент да отразява размера на вземането на притежателя му към датата на настъпване на матуритета, тя не представлява действителната пазарна стойност към датата, на която гръцката държава е приела спорната правна уредба, а именно на 23 февруари 2012 г., датата, на която е приет Закон № 4050/2012. Няма съмнение, че тази стойност вече е била повлияна от намаляването на платежоспособността на гръцката държава, вече започнало в средата на 2010 г. и продължило до края на 2011 г. Това намаляване на пазарната стойност на ценните книжа на ищците показва, че към 20 август 2015 г. държавата няма да е в състояние да изпълни задълженията си по договорните клаузи, включени в старите ценни книжа, с други думи, преди да бъде приет Закон № 4050/2012.

114 С оглед на всички тези съображения следва да се приеме, че по отношение на преследваната цел намаляването на стойността на спорните дългови инструменти не представлява непропорционална и нетърпима намеса, която би могла да накърни самата същност на гарантираното по този начин право. Всъщност, като се има предвид естеството на разглежданото право на собственост, мащабът на кризата с гръцкия държавен дълг, подкрепата

от гръцката държава и от мнозинството от притежателите на гръцки дългови инструменти за замяна заедно с тяхното обезценяване, както и размерът на понесените загуби, тази намеса не представлява недопустимо посегателство върху правото на собственост на ищците.

115 Този извод не се опровергава от отделните доводи на ищците. Така констатацията, че задължителната замяна и девалвацията на спорните дългови инструменти на ищците са мерки, взети в резултат на решения на гръцката държава в качеството ѝ на носител на публична власт, не е достатъчна, за да се докаже нарушение на правото на собственост по смисъла на член 17, параграф 1 от Хартата. Обстоятелството, че облигациите поначало се считат за сигурни, по-специално съгласно Правилника за платежоспособността (вж. т. 88 по-горе), не поставя под въпрос преценката, че покупката на държавни дългови инструменти по дефиниция представлява сделка, съдържаща известен финансов риск (вж. т. 108 по-горе). По същия начин, дори да са доказани, изтъкнатите от ищците финансови загуби не са достатъчни, за да се установи нарушение на член 17, параграф 1 от Хартата, при положение че облигациите съдържат остатъчна стойност и че при липсата на ККД и на постигнатото благодарение на тези клаузи преструктуриране на гръцкия държавен дълг, вероятността от спиране на плащанията от Република Гърция би се увеличила значително, което би довело не само до срив на гръцката икономика и риск за еврозоната, но и до още по-сериозно намаляване на стойността на спорните дългови инструменти на ищците. Накрая, тъй като ищците твърдят, че решението на ЕСПЧ от 21 юли 2016 г., Mamatas и др. с/у Гърция (CE:ECHR:2016:0721JUD 006306614) не било релевантно, тъй като разглежда единствено въпроса с отчуждаването от гръцките частните кредитори, но не и от чуждестранните частни кредитори, които не са установени в Гърция, следва да се отбележи, че ищците не изтъкват нито един убедителен довод, за да докажат, че ЕСПЧ би отсъдил различно, ако трябваше да се произнесе изрично по положението на такива чуждестранни кредитори, които освен това, въз основа на гръцкото законодателство за облигациите, са обвързани от същите договорни условия като гръцките кредитори.

116 Следователно намалението на стойността на спорните дългови инструменти на ищците не представлява непропорционална мярка спрямо целта да се защити икономиката на Република Гърция и еврозоната срещу риска от спиране на плащанията от Република Гърция и от срив на нейната икономика. Ето защо ищците неправилно твърдят, че разглежданите мерки представляват нарушение на член 17, параграф 1 от Хартата. Освен това, след като не е налице нарушение на тази разпоредба, ЕЦБ не може да бъде обвинявана, че не го оповестила в спорното становище.

По нарушението на член 63 ДФЕС

117 Според ищците ЕЦБ трябвало непременно да отбележи в спорното становище, че с прилагането на Закон № 4050/2012 се нарушава член 63 ДФЕС. Според тях Закон № 4050/2012 водел до ограничение върху движението на капитали, тъй като това понятие трябвало да се разбира в смисъл, че включва правно лишаване на кредиторите от права, когато това лишаване не се основава на валидна клауза за преразглеждане. Изходящият поток (**Abfluss**) на капитали, получен от изплащането на просрочени дългови инструменти, както и на лихви, било ограничено, тъй като кредиторите, което не са дали своето съгласие, вместо целия вложен капитал получават само част от него под формата на нови дългови инструменти или на облигации, чийто падеж ще настъпи чак между 2022 г. и 2042 г. Ищците считат, че това ограничаване не може да бъда оправдано от съображенията за обществен ред, посочени в член 65, параграф 1 буква б) ДФЕС, при положение че кредиторите, които не са дали съгласието си за намаляване на номиналната стойност на гръцките дългови инструменти, не представляват заплаха за съществуването на гръцката държава поради факта, че имат вземания.

118 ЕЦБ оспорва както твърдението, че може да ѝ се вмени отговорност за нарушение на член 63 ДФЕС, така и това, че в настоящия случай тази разпоредба е нарушена.

119 Член 63, параграф 1 ДФЕС забранява всички ограничения върху движението на капитали между държавите членки и между държавите членки и трети страни. Представляват такива ограничения по-специално мерките, наложени от държава членка, които могат да откажат, ограничат или възпрепятстват инвеститорите от други държави членки да инвестират в държавата членка или обратно, които могат да откажат, ограничат или възпрепятстват инвеститорите от тази държава членка да инвестират в други държави членки (вж. в този смисъл решения от 26 септември 2000 г., Комисия/Белгия, C-478/98, EU:C:2000:497, т. 18, от 23 октомври 2007 г., Комисия/Германия, C-112/05, EU:C:2007:623, т. 19 и от 26 май 2016 г., NN (L) International, C-48/15, EU:C:2016:356, т. 44).

120 Свободното движение на капитали, прогласено в член 63, параграф 1 ДФЕС, е една от основните свободи в Съюза (вж. в този смисъл решения от 1 юли 2010 г., Dijkman и Dijkman-Lavaleije, C-233/09, EU:C:2010:397, т. 40 и 41 и от 6 март 2018 г., SEGRO и Horváth, C-52/16 и C-113/16, EU:C:2018:157, т. 66), чието спазване е задължително както за държавите членки, така и за институциите на Съюза (вж. в този смисъл решения от 29 февруари 1984 г., Rewe-Zentrale, 37/83, EU:C:1984:89, т. 18; от 2 март 2010 г., Arcelor/Парламент и Съвет, T-16/04, EU:T:2010:54, т. 177 и от 12 декември 2012 г., Evropaïki Dynamiki/EFSA, T-457/07, непубликувано, EU:T:2012:671, т. 36), а следователно и за ЕЦБ.

121 Независимо от въпроса дали прилагането на Закон № 4050/2012 е довело до ограничение върху движението на капитали по смисъла на член 63, параграф 1 ДФЕС, следва да се констатира, че такова ограничение, ако е доказано, би било оправдано от императивни съображения от общ интерес.

122 Всъщност Съдът е постановил, че свободното движение на капитали може да бъде ограничено от национална правна уредба, стига да е оправдана с обективни причини, които не зависят от произхода на съответните капитали, с императивни съображения от общ интерес и да спазва принципа на пропорционалност, което налага тя да бъде в състояние да гарантира осъществяването на законосъобразно преследваната цел и да не надхвърля необходимото за нейното постигане (вж. решение от 6 март 2018 г., SEGRO и Horváth, C-52/16 и C-113/16, EU:C:2018:157, т. 76 и цитираната съдебна практика).

123 В конкретния случай разглежданите мерки са оправдани от императивни съображения от общ интерес. Всъщност, както бе изложено в точка 111 по-горе, обстоятелствата, довели до Закон № 4050/2012, са били наистина изключителни, при положение че ако не е било извършено преструктуриране, е била налице реална перспектива от неплащане, най-малкото селективно, от страна на Република Гърция в краткосрочен план. Освен това, както бе обяснено в точки 105 и 106 по-горе, целта на разглежданите мерки е да гарантират стабилността на банковата система в еврозоната като цяло. Тази цел представлява императивно съображение от общ интерес.

124 По-нататък, ищците не са доказали, че разглежданите мерки не са пропорционални. Тези мерки позволяват да бъде възстановена стабилността на банковата система в еврозоната като цяло и не е установено, че надхвърлят необходимото за възстановяване на тази стабилност. По-конкретно, ако, както предлагат ищците, участието на частните кредитори в замяната на гръцки дългови инструменти бе извършено на чисто доброволна основа, това не би осигурило успеха на тази замяна. Всъщност, ако не бе гарантирано равно третиране на частните кредитори, малцина от тях биха приели тази замяна, предвид присъщия морален риск, а именно да понесат последиците от рисковете, поети от кредиторите, които не са участвали в замяната на гръцки дългови инструменти. Успехът обаче на замяната на ценни книжа е предпоставка за преструктурирането на гръцкия държавен дълг, което на свой ред е необходимо за стабилизиране на банковата система в еврозоната.

125 Ето защо ищците неправилно упрекват ЕЦБ, че в спорното становище не е разкрила нарушение на свободното движение на капитали по смисъла на член 63 ДФЕС.

По нарушението на член 124 ДФЕС

– Предварителни бележки

126 Ищците твърдят, че Република Гърция нарушила член 124 ДФЕС, като наложила на кредиторите, които не са дали съгласието си, задължителна замяна на техните съществуващи гръцки дългови инструменти с нови ценни книжа.

127 ЕЦБ оспорва както твърдението, че е нарушила член 124 ДФЕС, така и това, че Република Гърция е нарушила тази разпоредба. Освен това ЕЦБ счита, че е нарушено нейното право на защита, що се отнася до споменатите от ищците точки 55 и 56 от приложение A.8, при положение че тези точки не фигурират в исковата молба.

– По правото на ЕЦБ на защита

128 В исковата си молба ищците приемат, че Комисията потвърдила, че в случай на отчуждаване е налице нарушение на член 124 ДФЕС. В подкрепа на това твърдение ищците препращат към точки 55 и 56 от становището на Комисията от 19 август 2013 г., представено на Съда по дела C-226/13, C-245/13 и C-247/13, добавени към приложение A.8. Точки 55 и 56 от това становище обаче не са възпроизведени в приложение A.8, тъй като страници 13—15 от становището липсват. От тези обстоятелства ЕЦБ стига до извода, че не е могла да упражни правото си на защита по тези въпроси.

129 В това отношение трябва да се припомни, че от принципа на свобода на доказване следва, че страна в производството пред Общия съд по принцип има право да се позовава като доказателства на документи, представени в хода на друго съдебно производство. Доброто правораздаване изключва възможността те да бъдат представени пред Общия съд само когато посочената страна е получила достъп до тези документи неправомерно или когато те са поверителни (вж. в този смисъл решение от 4 юли 2017 г., European Dynamics Luxembourg и др./Агенция за железопътен транспорт на Европейския съюз, T-392/15, EU:T:2017:462, т. 55).

130 Освен това следва да се отбележи, че ищците са представили липсващите страници от приложение A.8 на етапа на репликата (вж. приложение C.5), така че ЕЦБ е била в състояние да изрази позицията си по тези точки на етапа на дупликата и в хода на съдебното заседание. По-нататък, изтъкнатият от ищците довод не се основава единствено на приложение A.8, а и на приложение A.9. Точки 48 и 49 от това приложение, които съдържат становището на Комисията от 21 февруари 2014 г., представено на Съда по дело C-578/13, обаче са идентични с точки 55 и 56 от становището на Комисията от 19 август 2013 г., възпроизведени в приложение C.5.

131 Предвид тези съображения ЕЦБ неправилно твърди, че правото ѝ на защита е било нарушено и че изложението на ищците, основано на точки 55 и 56 от приложение A.8, трябва да се отхвърли.

– По член 124 ДФЕС

132 Член 124 ДФЕС забранява всички необосновани от разумни съображения мерки, които създават привилегирован достъп на институции, органи, служби или агенции на Съюза, органи на централната власт, регионални, местни или други органи на публична власт, други органи, регулирани от публичното право, или публични предприятия на държавите членки до финансови институции.

133 Ищците са на мнение, че съгласно тази разпоредба и Регламент (ЕО) № 3604/93 на Съвета от 13 декември 1993 година за уточняване на дефинициите за прилагането на забраната за привилегирован достъп, посочена в член [124 ДФЕС] (ОВ L 332, 1993 г., стр. 4), държавите членки нямат право да предоставят на публичния сектор, чрез мерки на публичната власт, привилегирован достъп до кредитни институции. Според ищците обаче сред кредиторите, които не дали своето съгласие за преструктурирането на гръцкия държавен дълг, били именно кредитни институции, които представляват „финансови институции“ по смисъла на член 4, параграф 1 от Регламент № 3604/93 във връзка с член 1, първо тире от Първа директива 77/780/ЕИО на Съвета от 12 декември 1977 година за координирането на законовите, подзаконовите и административните разпоредби относно предприемането и осъществяването на дейност от кредитните институции (ОВ L 322, 1977 г., стр. 30). Според ищците задължителната замяна на гръцки дългови инструменти, въведена със Закон № 4050/212, принудила тези финансови институции да приемат на депозит новите държавни дългови инструменти при явно непазарни условия. Ето защо с тази замяна бил нарушен член 124 ДФЕС. В подкрепа на този довод ищците отбелязват, от една страна, че съм момента на задължителната замяна на гръцки дългови инструменти през март 2012 г. номиналната стойност на „новите“ дългови инструменти била едва 46,5 % от стойността на заменените „стари“ дългови инструменти, и от друга страна, че от икономическа гледна точка стойността на тези „нови“ инструменти била едва 21,5 % от тази на „старите“ инструменти (вж. решение на Symvoulio tis Epikrateias (Държавен съвет) от 22 март 2014 г.).

134 Така ищците по същество обвиняват ЕЦБ, че извършила достатъчно съществено нарушение, като не разкрила факта, че проектозакон № 4050/2012 нарушава член 124 ДФЕС.

135 От една страна обаче, Закон № 4050/2012 не дава привилегирован достъп до финансови институции в противоречие с член 124 ДФЕС.

136 Всъщност член 124 ДФЕС забранява всички необосновани от разумни съображения мерки, които предоставят по-специално на държавите членки привилегирован достъп до финансови институции, за да стимулира държавите членки да водят разумна бюджетна политика, като предотврати опасността паричното финансиране на публичните дефицити или привилегированият достъп на публичните органи до финансовите пазари да доведе до прекомерно задлъжняване или прекомерни дефицити на държавите членки (вж. в този смисъл първо съображение от Регламент № 3604/93 и решение от 1 октомври 2015 г., Bara и др., C-201/14, EU:C:2015:638, т. 22 и цитираната съдебна практика).

137 Закон № 4050/2012 обаче няма за цел да задълбочи задлъжнялостта на Република Гърция, а обратно, да я намали, предвид нейната прекомерност, като обезцени притежаваните от ищците ценни книжа.

138 Освен това приемането на Закон № 4050/2012 е обосновано от разумните съображения, посочени в член 124 ДФЕС. Всъщност член 2 от Регламент № 3604/93 ги определя като съображения, които стоят в основата на законовите или подзаконовите разпоредби или на националните административни действия, основани на или в съответствие със законодателството на Съюза и предназначени да спомагат за стабилността на финансовите институции, така че да се засили стабилността на финансовата система като цяло и защитата на

клиентите на тези институции. Проектозакон № 4050/2012 обаче спомага за запазване както на гръцките публични финанси, така и за стабилността на финансовата система на еврозоната (вж. т. 105 и 106 по-горе).

139 От друга страна, член 124 ДФЕС няма за цел да защити ищците и не им предоставя права.

140 Както обаче бе посочено в точка 77 по-горе, правна норма, която не предоставя права на лицето, което се позовава на нея, не може да се допусне като основание на искане за обезщетение. Така не може да бъде допусната норма, която не защитава лицето от незаконосъобразността, на която то се позовава, а друго лице. Правна норма има за цел да предостави права на частноправните субекти, когато създава предимство, което може да бъде квалифицирано като придобито право, когато функцията ѝ е да защитава интересите на частноправните субекти или когато им предоставя права, чието съдържание може да бъде установено в достатъчна степен (вж. решение от 19 октомври 2005 г., Cofradía de pescadores „San Pedro de Bermeo“ и др./Съвет, T-415/03, EU:T:2005:365, т. 86 и цитираната съдебна практика). В конкретния случай нормата на член 124 ДФЕС има за цел да защити институциите на Съюза и държавите членки от рисковете за бюджета от привилегирован достъп до финансови институции. Следователно забраната по член 124 ДФЕС цели да защити не частноправните субекти и предприятията, каквито са ищците в настоящото дело, а Съюза като цяло, включително държавите членки, срещу поведение, което може да застраши икономическата и финансовата стабилност на Съюза като цяло.

141 Ето защо член 124 ДФЕС не може да се счита за разпоредба, която предоставя права на ищците, така че те не могат да се позовават на нея в подкрепа на искането си за обезщетение.

142 С оглед на всички тези съображения ищците неправилно твърдят, че е налице незаконосъобразност, която ангажира отговорността на ЕЦБ спрямо тях, тъй като не разкрила нарушение на член 124 ДФЕС в този случай.

143 Като се има предвид кумулативният характер на условията за ангажиране на извъндоговорната отговорност на ЕЦБ, искът трябва да се отхвърли изцяло, когато само едно от тези условия не е изпълнено (вж. в този смисъл решение от 24 януари 2017 г., Nausicaa Anadyomène и Banque d'escompte/ЕЦБ, T-749/15, непубликувано, EU:T:2017:21, т. 68 и цитираната съдебна практика).

144 В случая предвид всички изложени по-горе съображения следва да се приеме, че нито от един от наведените от ищците доводи не може да установи, че ЕЦБ е допуснала достатъчно съществено нарушение на правна норма, с която се предоставят права на частноправните субекти. При това положение следва да се отхвърлят исканията на ищците за обезщетение само на това основание и без да е необходимо да се преценява дали са налице действителна вреда и причинно-следствена връзка между твърдяното поведение на ЕЦБ и претендираната вреда.

По съдебните разноски

145 Съгласно член 134, параграф 1 от Процедурния правилник загубилата делото страна се осъжда да заплати съдебните разноски, ако е направено такова искане. Тъй като ищците са загубили делото, те трябва да бъдат осъдени да заплатят съдебните разноски в съответствие с искането на ЕЦБ.

По изложените съображения

ОБЩИЯТ СЪД (трети състав),

реши:

1) **Отхвърля иска.**

2) **Осъжда г-н Frank Steinhoff, г-н Ewald Filbry, Vereinigte Raiffeisenbanken Gräfenberg-Forchheim-Eschenau-Heroldsberg eG, г-н Werner Bäcker и EMB Consulting SE да заплатят съдебните разноски.**

Frimodt Nielsen Kreuschitz Półtorak

Обявено в открито съдебно заседание в Люксембург на 23 май 2019 година.

Подписи